

voli- vs v št. Vidu bode na pondelek 16. avgu-
da bi neki živinski sejem in se priporoča mnogo
tega gnagnati, ker pridejo od vseh stranij kupci.
g. M. Križa pri Mariboru se nam piše: „Pri
Poti- moremo pozabiti, da je nekdo kakor
ay, F. stekel divjak iz samega sovraštva pre-
g. dr. poštno kmetico, ki je tedaj že skoraj
in A. let počivala v hladnem grobu. V krat-
glav- reliko novega!
zredu imenovanje. Cesar je imenoval okrajnega
nik v Mariboru Maurius grofa Attensa za
nega svetnika ad personam. Čestitamo!
okah. Posl. dr. Benkovič zbolel je baje težko na
mere. črevesni bolezni. Pripeljali so ga v bolni-
etno, orimo
edno pre-
ta ne i ne-
nere. v zbor
o in ljub-
ostna vsko-
a bi r se
ie in epta,
i se na tja
kajti irijo.
stale rašal
stale stop,
beti. oslej
člada do-
ska. Za
a za a do-
o-odo-
okuro-
ruži tako
top! psu-
lju na-
ajo tem
ovo- listi
sku jele-
jejo 2%.
tem pra-
se do
no opu
obe- njak
vlast- ora
po- vr-
za- a?!
po- elni
vo? sem
ših čez
ka, ju-
otr- l o,
sta, ma
se v
m:

Utonila je v sv. lenarškem jezeru 13-letna
hčerka Eliza ključarja Zieglerja pred očmi svojih
starišev. Ni jo bilo mogoče rešiti.

Po svetu.

12 letni morilec. V neki vasi pri Keckske-
metu je ustrelil 12 letni Sigmund Farkas svo-
jega 10 letnega tovariša Sebestijna iz mašče-
vanja.

Zelezniška nesreča. Na progi Arpajon-Odeon
na Francoskem trčila sta dva vlaka. Več vago-
nov je bilo razbitih. Pri tej nesreči našlo je 11
oseb svojo smrt, 20 oseb pa je bilo težko ranjenih.

Telegrami.

Ruski roparji v Reki.

Reka (Fiume) 11. avg. V ljudsko banko so
danes dopoldne trije ruski roparji vsilili. Najprve
so iztrgali slugi 4000 K iz rok. Ko je prihitel
blagajnik, so nanj streljali in ga tako težko ra-
nili, da je popoldne umrl. Potem so oropali večjo
svoto iz blagajne in zbežali. Neki stražnik jih
je zasledoval in so tudi nanj streljali. Enega ro-
parja, iz Odesse došlega Salomona Kisineski, so
vneli in zaprli.

Švedski splošni štrajk.

Stockholm. 11. avg. Splošni štrajk na Šved-
skem traja naprej. Delavci vzdržujejo vzorni red.

Prenovljenje ozkih ogonov v široke.

(Po lastnih izkušnjah zapisal Vičanski Skerlec pri Veliki nedelji.)

Res veselo je, da se je začelo že tu in
tam daniati na polju, pri naših spodnje štajer-
skih kmetih, oziroma pri mlajših posestnikih.
Začeli so gledati po strani ozke malovredne
ogone s štirimi brazdami, ter napravljati iz
njih takozvane široke sloge ali postati. Kaj pa
so prav za prav ozki ogoni štirimi brazdami?
Na to bode vsak modrejši kmetovalec lahko od-
govoril, da so taki ogoni potrata zemlje na nji-
vah, ker polovico njive se porabi za razgone, v
katerih ne priraste čisto nič, po dveh brazdah,
ki ležita zraven razgona raste malo in v sredini
takega ogona, kje se nahaja cela zemlja ne
more rasti zopet kaj prida. Ako pa nastopi mala
suša, trpijo hudo rastline na ozkih ogonih. Vse
drugače pa je na širokih kje je vsa zemlja edna-
komerno sprezarana in je v enakem kulturnem
stanju, ter tudi enakomerno rodi. Res je oranje
in obdelovanje na širokih ogonih počasnejše,
nasprotno pa tudi skoraj enkrat toliko priraste
na taki njivi, kakor pa na njivi na kateri se
nahajajo ozki ogoni. Ako se pa na takih širokih
postatih sadi in seje v ravnih črtah fižol, kuru-
za, krompir itd. se lahko obdeluje z živino in
z lahkim trudom s takimi priprostimi stroji, ki
so nalašč za to pripravljani, ki jih zna vsak
vaški kovač izdelovati. Morda poreče kateri, da
ni mogoče takega širokega ogona enakomerno
posejati z roko. Ja to je živa resnica. Pa kaj
za to. Lahko se seje s širokim sejalnim strojem.
(Drill-Breitsähmaschine) pri kateri setvi se veliko
semena prihrani itd. O tej setvi pišem iz last-
nega prepičanja v eni prihodni številki „Šta-
jerca“.

Naprava iz ozkih ogonov široke, je čisto
priprosta, lahko in hitro delo. Njiva se razdeli
tako, da se vzame po šest do deset takih ozkih
ogonov za en široki ogon. (To je odvisno kako
široke kateri hoče imeti.) Potem se potegne
zemlja iz ogona v razgon, pa le samo toliko,
da je razgon zasut. Tako delo ti lahko storijo
otroki. Kje misliš imeti razgon, se pa pusti. Ko
je to zgotovljeno, se po čez povlači in se začne
od začetka njivo orati. Ko je oranje dogotov-
ljeno, imaš vsjo zemljo v enakem kulturnem
stanju. Nekateri pa, kakor sem vidil, orjejo take
ozke ogone po dva in dva skupaj in ko pride
zopet za oranje, storijo isto. Potem pa imajo
tako široke razgone, da jih morajo zametati.
Kaj takega ni dobro, ker je prvič veliko dela,
in drugič pa zemlja ni ednaka.

Drugi zelo priporočljiv način, pa je, da se
od ozkega ogona odrežeta od vsake strani ena
brazda. Ostali dve se pa z motiko razkopljeta
in se izmečeta vun. To tudi lahko otroci storijo.
Kje pa je za razgon namenjeno, se razgon
pusti odprt. Potem se povlači po čez, da se

zemlja zdrobi in splanira. Najboljši čas za to je
sedaj, ko se napravljajo prahe za jesensko setev.
Dragi stanovski tovariši! Ako storiš tako,
bodeš imel vso njivo v enakem kulturnem stan-
nju in vse rastline ti bodejo jednako rastle, ako
si seme očistil le skoz sortir trier (Sortier Trier
Maschine) ne z navadnim Trierjem. O temu sem
popolnoma prepričan.

V Vičancih, dne 1. avgusta 1909.

Najvažnejša kletarska sredstva v okviru vinske postave.

Vinski postavi z dne 12. aprila 1907 je § 3. za
vinogradnika, vinotročca in krčmarja zelo važen. Večinoma
ga pa, posebno vinogradniki, ne umevajo prav, ker ob-
sega marsikaj, kaj je pri nas vsled — žalbog! — pre-
cej zaostalega kletarstva še tuje. In vendar je znanje
umnega kletarstva za vinogradnika iste važnosti ko vi-
nograd sam, če ne za kletariti tisti, ki je vino od njega
kupil, tedaj lahko gre mnogo vina v izgubo, ki ga je z
velikim naporom pridelal, ali pa ostane roba taka, da
ne doseže razmernega viška dobrote in vrednosti.

Določbe § 3. pa so velevažne zato, ker izrečno
navajajo, kaj se ne sme smatrati za pačenje vina, da ne
obsojajo pretirani nazori kletarskih sredstev, brez katerih
se ne da izhajati. Vino je pač jako občutna, raznim pre-
membam podvržena tvarina, katere vrednost je odvisna
od čistote, prijetnosti, zunjanosti in okusa. Torej je vpliv
na te lastnosti z raznimi dovoljenimi sredstvi potreben.

Ker ima vsakdo, ki se peča s prometom vina, na-
bit izvleček iz vinske postave, najde tam tudi § 3, torej
ga tukaj ne como posebe navajati. V naslednjem hočemo
govoriti o nekaterih za nas važnejših kletarskih sredstvih,
ki so po njem dovoljena, in sicer ne po vrsti, kakor jih
postava navaja, ampak bolj po vrsti, ki prihaja v vpostev
za praktične razmere. Razpravljati hočemo o žvepljanji
ali istovrednem dodajanju natronovega bisulfitu, prevre-
janji, razbarvanji, barvanji, reguliranji kisline (odkisanji
in pomnoževanji kisline), čiščenji, mešanji i. t. d.

Žvepljanje.

Eno najvažnejših sredstev v kletarstvu je žveplo.
Če žveplo zaigemo, se spaja s kiselcem zraka v žve-
pleno sokislino, ki se kaže v dimu, ki nastaja pri zaži-
ganji žvepla. Iz enega utežnega dela žvepla nastaneta
približno dva utežna dela žveplene sokislina. Če zgori
n. pr. 10 gr. žvepla popolnoma, nastane iz tega 20 gr.
žveplene sokislina. Žveplena sokislina pa je hud strup
raznim gljivam in njih trosom, plesnobi in raznim dru-
gim organizmom, ki lahko škodljivo vplivajo na razvoj
in zdravje vina. Ravno ta lastnost žvepla pa je za klet-
tarje velike važnosti. Dasi je žveplena sokislina v večji
meri strup tudi za človeka, vendar jo je vinska postava
proti določbam postave za živila izvzela, in dovolila nje
pametno porabo. Postavno pa je določeno, da smejo
imeti vina, ki se točijo, le do 8 mg proste žveplene so-
kislina v litru. Večja množina v takem vinu, ki se toči,
je po določbah najvišjega sanitetnega sveta prepovedana,
obdolženci zapadejo po §§ 14, 18 ali postavi za živila
občutni kazni. Priumni porabi žvepla pa ni treba do-
voljenih mej prekoračiti in če kdo to stori, stori to de-
le neumnosti. Kakor pa pri nas nekateri žvepljanje pre-
tiravaio, tako imajo zopet drugi mržnjo proti žveplu. Eni
žveplajo vino po nepotrebnosti pri vsakem pretakanju in
ga tako prenašajo z žvepleno sokislino, ki je v preve-
liki množini zdravju škodljiva, ki pa tudi nasprotuje na-
menu pretakanja. zorenju vina. Eden ali drug drugožakar
se zopet baha, da ne trpi žvepla svojih kleti, da ne
žvepla niti sodov niti vina. Prvi povzroča pivcem glavobol,
drugi pa lahko pivcu vino prigrabi zaradi njegovega
nečistega okosa ali z bolnim vinom, ki ravno tako malo
ali manj prinja ko žveplo. Za oba pa se nahajajo para-
grafi v zakonu za živila. Srednja pot je tudi tukaj naj-
boljša. Rabimo žveplo po pameti, da ohranimo vino in
posodo zdravo, a ne pretiravamo ne na eno ne na
drugo stran.

Žveplamo ga:

1. Da ohranimo posodo zdravo in okusno;
  2. da zabanimo v moštu preneglo vrenje;
  3. da vstavimo začetek raznih bolezni in zatremo povzročitelje, ki so pred žvepleno sokislino zelo občutni.
- a) Žveplanje je posode: Sovražniki žvepla si pomagajo, da ohranijo prazno posodo, na razne, bolj ali manj neumne načine. Eni sušijo prazno posodo na zraku. Plesnoba se sicer v takem suhem sodu ne vgnezdi, zato pa se v sodu razkrajajo ostanke drož in vino dobi v takem sodu, če se ne žvepla, značilen pust okus. Ohranijo se pa tudi trosi škodljivih gljivic, ki lahko začnejo kmalu na vino škodljivo vplivati. Drugi pustijo zopet v sodu ostanke vina, ki ga sicer branijo pred plesnobo, ki pa so najboljša podlaga raznim vino razkrajajočim gljivam, ki napadejo v tak sod vilito vino, kakor hitro nastopijo za to ugodni pogoji, s tem večjo močjo. Tako in drugače si pomagajo ljudje prepričani, da so vkrneli najpametnejši. Da se spozna nepravilnost takega ravnanja, za to pač treba malo več razsodnosti. Umen kletar pa prazno posodo najprej do dobra izpere, jo pusti očediti, da izteče vsa voda iz nje, lo zžge z žveplom, dobro zapre in žveplanje po potrebi vsak al vsaka 2 meseca ponovi. Tako ravna ne samo v kleti, temveč tudi če ima posodo zunaj va zraku, kjer bi se mu razsušila in tudi bi plesnila. Ko posodo zopet rabi, jo z vodo dobro izpere, da spravi iz nje vso ostalo žvepleno sokislino, nastalo žvepleno kislino itd. Pameten kletar na tako izpiranje sicer čiste posode, ki je bila prazna, pa večkrat žveplena mnogo drži, ker ve, da naj ne pride v vino

Iz Koroškega.

Kmetje, pozor! Oni kmetje v po suši prizah-
ih krajih, ki hočejo cena zimska semena (za
običajno nakupno ceno) obrnejo naj se takoj
kmetijskega društva (Gauvorstehung) na
nem zvezo kmetijskih zadrug na Koroškem v
Landhaus).

Prevalje. Piše se nam: Tisti kaplani-huškači,
neprepnehom kalijo mir v soseskli, so bili,
kor nam je „Štajerc“ že povedal, prav pri-
mo povabljeni k nemški veselici. Mi nikakor
trdimo, da so tega prijaznega povabila bili
naši prijatelji nemškega naroda, katere kot
najane in pravične gospode čislamo; ampak
naš ljudje-Nemca med njimi, in ravno taka huj-
ca kakor črnuhi, s katerimi se rada družita,
nebno takrat, kadar gre čez sososko in nje
tega župana, in za lastno maščevanje. Drugo-
tomo o tej zadevi več poročali, če te dve
sebi ne previditi svoje neznačajnosti in ne pri-
ne k sebi ter se v bodočnosti ne bote več li-
čili nasprotnikom naše stranke. Sicer se je pa
velica v najlepšem redu in mirno vršila, ljud-
ra je bilo dokaj in imamo upanje, da bo se
za svota spravila za dober namen.

iz Prevalja se nam še poroča: Na Polani so
kerikalci 1. avgusta t. l. vkljub nemški veselici
Prevaljah igro s tamburaši priredili. Pa ta vese-
na se ni tako mirno obnesla, kakor ona. Ker
maj so se udeležniki razšli, že je nastalo te-
nje tako, da je kri curkoma tekla. Črnuhi,
katerih je veliko število prišlo, morali so naglo
ste odnesti, ker bi jih sicer tudi nabasali. Po-
lični šotar Abraham jo je s svojo kravo (Bass-
gege) tak urno popihal, da bi kmalo pozabil
obratu kopita. Tepli so se pa klerikalci med
boj vse vprek od dolgega časa, od pijanosti
bilo se za govoriti, ker so se še-le komaj
posedli. Bilo je na Polani žeganje, to je
vaden dan tepenja, in tak dan osnujejo po-
lični črnuhi veselico. Oštr ima pri takih po-
ličnih veselicah le škodo in mi ga opominjamo,
da se v bodoče varuje pred enakimi veselicami.
iz voza padel je voznik Dolzer v Celoven
se težko ranil.